

AZERBAIJAN REPUBLIC COUNTRY REPORT

2017

Temel Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Azerbaycan Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Cumhuriyet
Nüfus	9.568.000
Dil	Azeri Türkçesi
Din	İslam
Başkent	Bakü
Yüzölçümü	86.600 Km ²
Başlıca şehirleri	Sumgayt, Gence, Mingaçevir, Khirdalan, Şirvan
Cumhurbaşkanı	İlham Aliyev
Başbakan	Artur Rasizade
Para Birimi	Manat

Coğrafi Konum

Azerbaycan Cumhuriyeti Kafkasların geçiş noktası üzerinde, Büyük Kafkaslar ile Küçük Kafkaslar arasında yer almaktadır. Bölgenin en önemli özelliği tarihi geçit ve ticaret yolları üzerinde bulunmasıdır. Kuzeyinde Gürcistan (480 km) ile Rusya Federasyonu'na bağlı Dağıstan Özerk Cumhuriyeti (390 km), güneyinde İran İslam Cumhuriyeti (756 km), batısında Ermenistan (1.007 km) ve Türkiye Cumhuriyeti (Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti ile 11 km uzunluğunda ortak sınırı bulunmaktadır), doğusunda ise Hazar Denizi (713 km) yer almaktadır.

86.600 km²'lik toplam araziye (%11,5 orman, %1,6 su havzası, %50 tarıma elverişli topraklardır ki, bunun %27'si otlaklar ve %36,9 diğer topraklardır) sahip olan Azerbaycan 44-52 doğu meridyenleri ve 38-42 kuzey paralelleri üzerinde yerleşmektedir. Bakü'den Kuzey Kutba olan mesafe 5.550 km ve Ekvatora olan mesafe ise 4.440 km'dir. Dünyada en büyük göl olan Hazar Denizi 400.000 km² büyüklüğünde olup, en derin yeri 1.025 metredir.

Dünyadaki 11 iklim çeşidinin dokuzuna sahip olan Azerbaycan'ın iklimini Büyük Kafkas dağlarının kuzeyden gelen soğuk hava kütleleri, Küçük Kafkas dağlarının güneyden gelen sıcak tropik hava akımları ve Hazar Denizi etkilemektedir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Azerbaycan Cumhuriyeti'nin nüfusu 2016 yılı itibariyle 9,5 milyon kişiye yükselmiştir. Nüfusun % 54,1'i şehirlerde, % 45,9'u ise köylerde yaşamaktadır. Nüfusun % 49'u erkek, %51'i ise kadındır. Ülke nüfusunun %22,6'sını 0-14 yaş gurubu, %70,2'sini 15-64 yaş grubu, % 6,8'ini ise 65 yaş üstü bireyler oluşturmaktadır. Ülkede çalışabilir nüfus, toplam nüfusun % 50,09'ini oluşturmaktadır.

Azerbaycan, diğer dağılan SSCB ülkelerinde olduğu gibi, 1990'lardan itibaren kentlerde yaşayan nüfusunun bir kısmını kaybetmiştir. Bunda çoğunluğu kentlerde yaşayan etnik azınlıkların ülke dışına göç etmesi önemli rol oynamıştır. 2003 yılından itibaren kentsel nüfusta yeniden artış gözlenmeye

başlamıştır. Kentsel nüfusun toplam nüfusa oranı 2010 yılı itibarı ile %53'e çıkmıştır. Kentsel nüfusun artışında petrol sektöründeki gelişmeye bağlı olarak artan yeni iş olanakları etkili olmuştur.

Nüfusun Şehirlere Göre Dağılımı

Bakû	2.204.000
Sumgayt	333.000
Gence	328.000
Mingaçevir	96.000
Khirdalan	92.000
Şirvan	77.000
Nahcivan Şehri	74.500
Şeki	63.000
Yevlakh	58.000
Lankaran	50.000

Kaynak: Azerbaycan İstatistik Kurumu

Azeri nüfus, toplam nüfusun %90,6'sını oluşturmaktadır. Ülkedeki başlıca etnik azınlıklar ise Lezginler (%2,2 Rusya'nın Dağıstan bölgesi kökenli Müslüman Kafkas bir halk), Ruslar (%1,8) ve Ermeniler (%1,5)'dir.

Azerbaycan'ın resmi dili Azericedir(Azeri Türkçesi). Ülkede 1920'lere kadar Arap alfabesi kullanılmış, 1929 yılında Latin alfabesine geçilmiştir. Ancak, 1939 yılında zorunlu olarak Kiril alfabesine geçilmiştir. 1992 yılında Türkçeden örnek alınarak yeni bir Latin alfabesi oluşturulmuş olup, 2001'den beri zorunlu olarak kullanılmaktadır. Bağımsızlıktan sonra devlet, Rusçanın kullanımını aşamalı olarak kaldırmaya başlamıştır. Ancak Rusça halen yaygın olarak kullanılmaktadır.

Çalışan kesimin yaş limiti erkeklerde 16-65, kadınlarda 16-60'dır. Faal nüfus yaşının (çalışma yaşı) dışında çalışan çok az kişiye rastlanmaktadır. Çalışan kesimin genellikle 30- 40 yaş arasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Azerbaycan'ın Dış Ticaret Seyri (milyon \$)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2002	2.304	1.823	4.127	481
2003	2.591	2.626	5.218	-34
2004	3.614	3.504	7.118	109
2005	4.346	4.200	8.547	146
2006	6.372	5.264	11.636	1.107
2007	6.058	5.708	11.766	349
2008	47.756	7.163	54.919	40.592
2009	14.698	6.119	20.818	8.578
2010	21.278	6.597	27.875	14.681
2011	26.480	9.733	36.213	16.742
2012	23.827	9.642	33.469	14.185
2013	23.904	10.763	34.667	13.141
2014	21.752	9.179	30.931	12.573
2015	11.327	9.211	20.538	2.116
2016*	12.642	7.049	19.691	5.593

Kaynak: Trademap, Azerbaycan İstatistik Kurumu

Azerbaycan dış ticaret politikasında belirleyici unsur enerjidir. Petrol ve doğalgaz Azerbaycan'ın ihracatında yüzde 90 paya sahiptir. İthalatında ise yüzde 80 civarında mamul maddeler yer almaktadır.

2016 yılında Azerbaycan'ın ihracatı 12,6 milyar dolara, ithalatı ise yaklaşık 7 milyar dolar olmuştur. Azerbaycan'ın dış ticareti 5.593 milyon dolar fazla vermiştir. Azerbaycan'ın 2016 yılında dış ticaret hacmi ise yaklaşık 20 milyar dolar olmuştur.

Petrol ve petrol ürünleri (%87,2), sofralık meyve ve kabuklu yemiş (%1,9), başka yerde sınıflandırılmamış ürünler (%1,9) şeker ve şekerlemeler (%1,9), hayvansal ve bitkisel yağlar(%1,4) ihraç edilen başlıca ürünlerdir.

İthal edilen başlıca ürünler ise makineler, mekanik aletler, nükleer reaktörler, kazanlar (%18,4), elektrikli ekipman ve aksesuarları(%8,4), karayolu taşıtları, parça ve aksesuarları(%6,4), başka yerde sınıflandırılmamış ürünler (%5,9), demir çelik (%3,8) hububat(%3,7) tütün ve işlenmiş tütün ürünleri (%3,2) dir

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

İhracatında Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP No.	Ürünler	2014	2015	2016*	2015/2016 % Değişim
Genel Toplam		21.752	11.327	12.642	-21
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	18.405	8.866	10.878	-24
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	325	208	296	1.885
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1.365	749	285	-37
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	105	87	119	-1
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	69	90	95	0
0702	Domates (taze/soğutulmuş)	49	58	92	60
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	0	0	85	-17
7601	İşlenmemiş alüminyum	80	72	80	0
0810	Diğer meyveler (taze)	72	88	78	-8
2716	Elektrik enerjisi	31	16	49	604
7606	Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	6	14	44	248
2713	Petrol yağlarının/bitümenli minerallerden elde edilen yağların kalıntıları	24	17	31	-38
0809	Kayısı, kiraz, şeftali, erik (taze)	29	24	29	20
0808	Elma, armut ve ayva (taze)	21	15	25	62
2905	Asiklik alkoller vb. Halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış/nitrozalanmış türevl	18	48	22	-47
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	175	213	21	-86
5205	Pamuk (dikiş hariç) ipliği (ağırlık; =>%85 pamuk) (toptan)	14	14	19	30
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	221	212	18	55
6305	Eşya ambalajında kullanılan torba ve çuval	12	10	17	-7
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	5	5	16	139
0701	Patates (taze/soğutulmuş)	32	21	16	-24

2208	Etil alkol, alkollü içkiler ve likör-alkol derecesi % 80'den az, tağyir edilmemiş	21	20	15	-27
7403	Aritılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	4	6	14	170
0707	Hıyarlar ve kornişonlar (taze/soğutulmuş)	14	7	14	103
2520	Alçı taşı, anhidrit ve alçılar	3	1	12	-2
2901	Asiklik hidrokarbonlar	30	11	10	-51
2523	Çimento	0	4	9	112
7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	0	0	8	-77
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	0	0	7	
4104	Sığır ve at cinsi hayvanların dabaklanmış derileri	18	10	7	-26
7801	İşlenmemiş kurşun	3	1	7	-18
7207	Demir/alaşımsız çelikten yarı mamuller	8	16	7	
2009	Meyve ve sebze suları (fermente edilmemiş, alkol katılmamış)	9	7	6	-10
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksanı	3	4	6	116
8429	Dozerler, greyder, skreyper, ekskavatör, küreyici, yükleyici vb.	2	1	6	3.344
0902	Çay	31	20	5	-19
4101	Sığır ve at cinsi hayvanların derileri-ham	1	0	5	1.391
7402	Rafine edilmemiş bakır; elektrolitik rafine için bakır anotları	0	1	5	-44
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1	0	5	793
5201	Pamuk (kardesiz, taranmamış)	0	5	5	-5

Kaynak:Trademap

İthalatında Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP No.	Ürünler	2014	2015	2016	2015/2016 % Değişim
Genel Toplam		9.179	9.211	7.049	-30
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	48	539	482	78
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	166	264	262	-23
1001	Buğday ve mahlut	294	297	201	-22
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	473	254	199	-38
3004	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	196	234	166	-23
8517	Domates (taze/soğutulmuş)	112	93	144	39
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	75	104	136	-17
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	286	139	116	17
8431	Diğer meyveler (taze)	243	177	113	-31
7326	Demir/çelikten diğer eşya	76	94	108	14
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	390	287	102	-45
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	59	95	94	24
7304	Kayısı, kiraz, şeftali, erik ve çakal eriği (taze)	176	195	93	-38
7113	Elma, armut ve ayva (taze)	5	3	87	-77
9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	93	73	78	-49
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	83	130	75	-36
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	15	0	70	232
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	234	100	68	-31
7302	Demir/çelikten demiryolu malzemesi	5	8	61	150
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalın >=6 mm	23	112	60	-27
7308	Patates (taze/soğutulmuş)	139	178	60	-58

Kaynak: Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarıyla İhracat (milyon \$)

Ülkeler	2014	2015	2016	2015/ 2016 % Değişim
Genel Toplam	26.912	16.449	12.642	-21
İtalya	7.288	4.804	3.233	-33
Almanya	3.177	2.419	1.786	-26
Tayvan	597	224	1.014	352
Fransa	1.808	1.253	982	-22
Çek Cumhuriyeti	1.878	1.048	628	-40
İspanya	962	470	558	19
Portekiz	599	463	504	9
Gürcistan	350	226	495	119
Endonezya	2.421	1.284	483	-62
Rusya Federasyonu	452	441	446	1
Çin	297	226	412	82
Hindistan	422	82	281	242
Türkiye	291	232	278	20
Hırvatistan	342	392	242	-38
Tayland	1.234	376	240	-36
Avusturya	491	369	178	-52
ABD	1.035	525	153	-71
İngiltere	123	62	141	126
Romanya	72	104	116	12
Kanada	428	350	102	-71
İsviçre	441	222	94	-57
İrlanda	0	31	71	128
Polonya	31	14	42	193

Kaynak: Trademap

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Başlıca Ülkeler İtibarıyla İthalat (milyon \$)

Ülkeler	2014	2015	2016	2015/ 2016 % Değişim
Genel Toplam	15.040	10.867	7.049	-30
Rusya Federasyonu	2.144	1.676	1.508	-10
Türkiye	2.875	1.899	1.286	-32
İngiltere	953	1.015	531	-48
ABD	950	477	434	-9
Almanya	1.066	770	375	-51
Çin	645	440	350	-20
İtalya	789	730	301	-59
İsrail	185	130	260	101
Norveç	74	162	229	41
Gürcistan	544	241	153	-36
Fransa	277	194	142	-27
Hollanda	381	209	137	-35
Güney Kore	269	123	118	-4
Belarus	187	138	110	-20
Çek Cumhuriyeti	113	115	107	-7
Kazakistan	220	110	106	-3
Japonya	116	73	100	37
İsviçre	192	175	87	-50
Avusturya	158	100	65	-35
Polonya	140	121	60	-50
Romanya	69	56	44	-21
Macaristan	72	65	43	-34

Kaynak: Trademap

TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

Türkiye Azerbaycan Dış Ticaret Seyri (Milyon Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2000	230	95	326	134
2001	225	78	303	147
2002	231	64	296	166
2003	315	122	438	193
2004	404	135	539	268
2005	528	272	800	255
2006	695	340	1.035	354
2007	1.047	329	1.377	718
2008	1.667	928	2.596	739
2009	1.398	752	2.151	646
2010	1.551	865	2.416	686
2011	2.064	262	2.326	1.802
2012	2.587	340	2.927	2.247
2013	2.961	334	3.294	2.627
2014	2.876	291	3.167	2.585
2015	1.899	232	2.131	1.667
2016	1.286	278	1.564	1.008
2016 (Ocak-Ekim)	1.063	224	1.287	839
2017 (Ocak-Ekim)	1.102	296	1.398	806

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Azerbaycan'a ihracatı; ihracat ürünlerinin bu ülkede tanınmaya başlaması, Türk şirketlerinin Azerbaycan piyasasında şube açmak suretiyle Türkiye'den ithalat yapması ve bu malları iç piyasada pazarlaması gibi nedenlerle 1993 yılından bu yana yükselme eğilimi göstermektedir. Ancak, yüksek gümrük vergisi oranları nedeni ile iki ülke dış ticareti potansiyelinin gerisinde kalmaktadır. *Kaynak: TÜİK*

Rusya gümrüksüz mal ihracat etmesi nedeniyle Azerbaycan'ın ithalatında önemli bir avantaja sahiptir. İngiltere BP nedeniyle, ABD petrol yatırımları nedeniyle Azerbaycan'ın ithalatında öne çıkmaktadır. Ancak ülkemiz ürün çeşitliliği anlamında önemini korumaktadır. Bavul ticareti ve sınır ticareti nedeniyle istatistiklere tam olarak yansımaya da iki ülke arasındaki ticaret, önümüzdeki yıllarda önemli oranda artış potansiyeline sahiptir.

Türkiye'nin Azerbaycan'a olan ihracatında makineler ve mekanik cihazlar ve yedek parçaları, demir ve çelikten eşyalar, elektrikli makina ve cihazlar ve yedek parçaları, mobilya, otomotiv, optik alet ve cihazlar, motorlu kara taşıtları ve yedek parçaları, mineral yakıtlar, petrol ve türevleri gibi ürünler önemli paya sahiptirler. Bunun yanı sıra Türkiye'nin tuz, kükürt, taş, alçı ve çimento, kağıt, karton ve mamulleri, sabun ve muhtazarları, sebze ve meyveler gibi birçok diğer ürünlerde ihracat potansiyeli bulunmaktadır.

Türkiye'nin Azerbaycan'a İhracatında Başlıca Ürünler (1.000 Dolar)

GTİP No.	Ürünler	2014	2015	2016	2015/2016 % Değişim
Genel Toplam		2.874.608	1.898.520	1.285.840	-32
1	9306 Bomba, torpido, mayın, güdümlü mermiler vb harp mühimmatı vb aksam ve parçaları; fişekler, mermi vb.	64.104	43.105	50.351	17
2	9403 Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	142.216	78.565	39.110	-50
3	3402 Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)	56.538	54.063	32.518	-40
4	9619 Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	59.713	60.520	32.267	-47
5	7308 Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelik	126.771	70.640	30.166	-57
6	3004 Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	26.143	24.399	19.057	-22
7	1905 Ekmek, pasta, kek, bisküvi ve diğer ekmekçi mamuller, hosti, boş ilaç kapsülü mühür güllacı, pirinç	33.090	32.285	17.550	-46

8	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiberler	62.242	35.956	17.194	-52
9	3208	Esası sentetik polimerler veya tabii polimerler olan, susuz bir ortamda eriyen veya dağılan boya	21.243	20.600	16.060	-22
10	3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	29.460	23.066	15.158	-34
11	8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	21.735	12.880	15.046	17
12	3916	Plastikten monofiller, ince ve kalın çubuklar ve profiller (enine kesitinin en geniş yeri > 1mm)	54.542	34.407	12.963	-62
13	4819	Kağıttan, kartondan, selüloz vatkadandan veya selüloz lif tabakalarından kutu, mafhaza, torba vb.	15.270	12.058	12.356	2,5
14	7326	Demir veya çelikten diğer eşya	20.846	11.711	11.391	-2,7
15	3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül vb.	17.818	12.518	11.357	-9,3
16	3808	Haşarat öldürücü, dezenfekte edici, zararlıları yok edici, sürgünleri önleyici, bitkilerin büyümesini	8.763	7.158	11.083	55
17	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	28.051	16.653	10.996	-34
18	8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar)	30.765	17.974	10.276	-43
19	3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel, dirsek, flanşlar, vb.)	40.191	23.133	9.870	-57
20	9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	31.036	19.839	9.827	-50
21	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort	6.233	5.518	9.810	78
22	6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	2.125	5.223	9.787	87
23	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	34.685	19.830	9.786	-51
24	3921	Plastikten diğer plakalar, levhalar, yapraklar, filmler, folyeler ve şeritler	26.314	16.301	9.668	-41

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Azerbaycan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1.000 Dolar)

GTİP No.	Ürünler	2014	2015	2016	2015/2016 % Değişim
Genel Toplam		291.283	232.376	278.131	20
1	3901 Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	69.651	62.550	80.122	28
2	7601 İşlenmemiş alüminyum	115.925	64.830	47.259	-27
3	2716 Elektrik enerjisi	-	-	34.090	100
4	7606 Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	1.168	2.657	23.960	802
5	2905 Asiklik alkoller vb. halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış/nitrozalanmış türevl	15.897	22.574	14.683	-35
6	2710 Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	24.259	19.593	12.338	-37
7	7403 Artılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	3.996	4.964	7.803	57
8	5205 Pamuk (dikiş hariç) ipliği (ağırlık; =>%85 pamuk) (toptan)	5.471	4.832	7.184	49
9	7207 Demir/alaşımsız çelikten yarı mamuller	-	-	6.740	100
10	7108 Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	-	12.783	6.384	-50
11	7801 İşlenmemiş kurşun	5.566	8.264	6.204	-25
12	7402 Rafine edilmemiş bakır; elektrolitik rafine için bakır anotları	142	5.388	5.123	-5
13	4101 Sığır ve at cinsi hayvanların derileri-ham	-	59	5.018	8405
14	4104 Sığır ve at cinsi hayvanların dabaklanmış derileri	7.511	5.306	4.859	-8
15	5201 Pamuk (kardesiz, taranmamış)	381	4.407	4.420	0,3
16	2901 Asiklik hidrokarbonlar	16.813	4.295	1.843	-57
17	6211 Kadın/kız çocuk için spor, kayak ve yüzme kıyafetleri vb giyim eşyası	-	-	1.490	100
18	4102 Koyun ve kuzuların ham derileri	5.426	1.441	1.149	-20
19	7204 Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	1	58	941	1522
20	7404 Bakır hurda ve döküntüler	1.675	909	786	-14
21	4805 Diğer sıvanmamış kağıt/kartonlar (rulo veya tabaka)	-	9	753	8.267

Kaynak: Trademap

Dış Ticaret Politikası

Azerbaycan dış ticaret politikasında belirleyici unsur enerjidir. Petrol ve doğalgaz Azerbaycan'ın ihracatında %90 paya sahiptir. İthalatında ise yüzde 80 civarında mamul maddeler yer almaktadır. Bu bakımdan ihracatında önemli bir zorlukla karşılaşmamaktadır.

Serbest piyasaya geçiş faaliyetleri görülmesine rağmen, sektörel tekelleşmenin dış ticaret faaliyetlerinde belirleyici ve kısıtlayıcı etkileri devam etmektedir.

Maktu gümrük tarifeleri % 0.5-15 arasında değişmekte olmasına rağmen, teamül haline gelen tarife dışı vergi uygulamaları gümrüklerde maliyet artırıcı bir unsur olduğu gibi çoğu zamanda tarife dışı engel olarak devam etmektedir.

Diğer taraftan, Azerbaycan DTÖ ile üyelik görüşmesi yapmasına rağmen, yakın gelecekte bu örgüte üye olması beklenmemektedir. Azerbaycan; Belarus, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Özbekistan, Rusya, Tacikistan, Türkmenistan, Ukrayna ve Gürcistan ile serbest ticaret anlaşması yapmış olup, anlaşma çerçevesinde bu ülkelerden gelen ürünlerden (anlaşmada belirtilen tütün, alkol, otomotiv gibi ürünler) gümrük vergisi alınmamaktadır. Söz konusu ülkeler ile yapılan dış ticaret işlemlerinde KDV ve tüketim vergisi, tüketim (varış) ülkesinde tahsil edilmektedir. Bahse konu STA'ların imzalanma tarihleri aşağıda sunulmaktadır:

Azerbaycan'a GTS uygulayan ülkeler: ABD, İsviçre, Kanada, Norveç, Japonya'dır.

Azerbaycan, 2014 yılı başına kadar AB'nin Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamındaki tek taraflı tavizlerden yararlanmıştı. Bununla birlikte, AB'de 1 Ocak 2014 tarihinde yürürlüğe giren yeni GTS Yönetmeliği, AB ile hâlihazırda tercihli ticaret düzenlemesi olan ülkeler ile Dünya Bankası tarafından üç yıl üst üste "üst" ya da "üst-orta" düzey gelir sınıfında değerlendirilen ülkelerin AB'nin GTS rejimi dışında bırakılmasını öngörmüştür. Bu doğrultuda Azerbaycan, yeni GTS rejiminin gelir kriterine bağlı olarak Şubat 2014'ten itibaren AB GTS rejiminden yararlanamamaktadır. Ülkemizin AB GTS rejimine uyum perspektifi kapsamında, Azerbaycan 2014 başından itibaren ülkemizin GTS rejiminin de dışında bırakılmıştır.

Tarife Dışı Engeller

Nakliyatla ilgili sorunlar

- Geçiş belgesi yetersizliği
- Gecikme cezaları
- Taşımacılıkta Karayoluna bağımlılık

Gümrük uygulamaları

Vize uygulaması

Çalışma izninin zorlaştırılması

Bürokrasi

Tekelleşmenin yaygınlaşması

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Azerbaycan Cumhuriyetinin "Tüketici Haklarının Korunması Hakkında Kanunu" gereğince uygunluk sertifikası (Standart Belgesi) olmayan ürünlerin satışı ve kullanılması yasaktır.

Azerbaycan'a yabancı ülkelerden malların ithalatının yapılabilmesi için milli sertifika belgelerine uygun olarak, malların standart belgesi ve deneme protokollerinin Azerbaycan Standartlaştırma,

Metroloji ve Patent üzere Devlet Komitesi'ne takdim olunması ve bu malların milli sertifikalaştırma sisteminde testlerinin yapılması gerekmektedir.

Ancak, ithal edilen mallarda BDT Ülkeleri'nin standart kurumları ile TSE tarafından verilen standart belgeleri geçerli olarak kabul edilmektedir.

TSE ile Azerbaycan Standartlaştırma, Metroloji ve Patent üzere Devlet Komitesi arasında yapılan anlaşma dolayısı ile Türkiye'den TSE belgesi ile gelen mallar diğer ülke mallarına göre avantajlı konumdadır.

Bir diğer husus; Yakın zamana kadar ithal edilen ürünlerin üzerindeki etiketlerin İngilizce, Rusça, Türkçe olması yeterli görülürken, Mart 2010 tarihinden itibaren Azerbaycan Türkçesi ile olması uygulamasına geçilmiştir.

Pazar ile İlgili Bilgiler

Dağıtım Kanalları

Farklı malların tek bir dağıtıcısı olabilmektedir. Türkiye, Rusya veya İngiltere menşeli malların tek bir dağıtıcısı olabilmektedir. Pazar fiyata duyarlı olduğu için yerli dağıtıcı ile çalışmak ve promosyon faaliyetlerine önem vermek gerekmektedir. Ayrıca dağıtıcı ile detaylı bir sözleşme yapmak önem arz etmektedir.

Azerbaycan özel sektörünün pazarlama sistemi henüz gelişme aşamasındadır. Bağımsızlık sonrası kurulmaya başlayan özel şirketler ticarete merkezi satın alma sisteminin yerine yavaş yavaş geçmeye başlamıştır. Küçük dükkanlar kendi kendilerini finanse ederek önemli gelişme göstermişlerdir. Devlet kuruluşlarının tüketim mallarını pazarlamaları ödeme güçlerinin yetersiz olması nedeniyle mümkün olamamaktadır. Azerbaycan ekonomisi yalnızca bir nakit ekonomisi olarak faaliyet göstermektedir. Ülkede gıda, giyim ve küçük alet ve edevatların temin edilebildiği küçük dükkanlar bulunmaktadır. Elektronik ithal malları da kolayca temin edilebilmektedir.

Bakü içinde yaklaşık 5000 civarında gıda satan küçük market, civardaki rayonlarda ise 3000 civarında market mevcuttur. Fiyat duyarlılığı nedeniyle farklı kalite ve fiyat uygulaması pazarda başarı için gereklidir.

Tüketici Tercihleri

Ülkede üç ana pazar bölümü bulunmaktadır:

- Aylık ortalama 64 ABD Doları ya da daha az kazanan nüfusun en büyük kısmı;
- Küçük ancak giderek genişleyen ve sabit olmayan bir gelire sahip olan orta sınıf;
- Çok yüksek fiyatlı ürünleri dikkat çekici biçimde tüketen ve "yeni Azeriler" olarak adlandırılan sınıftır.

İlk iki tüketici grubu sokak pazarlarından ucuz Türk, Rus ve İran malı ürünleri satın almaktadır. Tüketim malları ihracatçıların pazarda giderek artan perakende satış mağazalarına yönelmeleri yerinde olacaktır. Bu mağazalardan sayıları az olmakla birlikte, harcama eğilimi yüksek olan ve yüksek kaliteli ürün ve hizmetlerle ilgilenen yüksek gelirli tüketiciye ulaşmak mümkündür. Azeri tüketiciler fiyatlara karşı duyarlı olmalarına karşın önemli ölçüde marka bilinci oluşmakta olan tüketicilerdir.

Türkiye ile benzer tüketim eğilimlerine sahip Azerbaycan'ın, petrol anlaşmaları ve beraberinde ülkeye girecek yabancı yatırımlar ve yabancı işçiler ile birlikte dış ticaret potansiyeli artacaktır. Petrol üretimi ve dağıtımının başlaması ile refah düzeyi artacak, ülkenin tüketim eğilimleri de bu yönde değişecek; ürün kalitesi, ambalaj ve paketleme önem kazanacaktır. Bunun yanı sıra, hizmet ve eğlence sektörlerinde de gelişme beklenmektedir.

Azerbaycan-Bakü Sakinlerinin Hayat Tarzı Araştırması raporuna T.C. Bakü Büyükelçiliği

Reklam ve Promosyon

Ülkede yayımlanan Rusça ve Azerice gazeteler Pazartesi günleri haricinde günlük olarak, İngilizce gazeteler haftalık olarak yayımlanmaktadır. Gazete ve dergiler çok okunmaları ve satılmaları nedeni ile orta sınıf Azeri tüketiciye ulaşmak açısından iyi kanallardır. Ülkede iki adet devlet televizyonu ve üç adet özel televizyon yayın yapmaktadır. Bakü'den üç adet Rus televizyonunun izlenmesi mümkündür. Türk televizyonları da ülkede izlenebilmektedir. Ayrıca devlet radyoları FM ve orta dalga kanalları aracılığı ile reklam yayını yapabilmektedir.

Reklamcılık henüz gelişme aşamasındadır. Reklam kanalları gazeteler, televizyonlar ve sokak ve caddelerdeki ilan panoları ile sınırlandırılmıştır. Sokaklardaki büyük ve küçük ilan panoları (billboardlar) özellikle Bakü'de reklam ve promosyon için yaygın olarak kullanılmaktadır. Devletin billboard kiralari sabit olup m2 20-25 \$ civarındadır. Bir aylık billboard kirası şehir merkezinde 360\$ civarındadır. Devlet İcra Hakimiyeti'nin Reklam bölümü, billboard'lar için A-B-C olmak üzere üç bölge belirlemiştir, fiyatlar da bölgelere göre değişmektedir. Merkezi yerler A sınıfına girmektedir. Radyo ve TV reklamları, halka ulaşabilmenin etkin yollarından olup Pazar günü saat 18:00 en çok izlenme oranının olduğu saat olarak ifade edilmiştir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Kişisel ilişkiler Azerbaycan ile ticarete önemli rol oynamaktadır. Uzun mesafeli iletişim yerine karşılıklı toplantılar yaparak ilişki kurmak daha etkili olmaktadır. Bu nedenle Azerbaycan'a ihracat yapmak isteyen firmaların kişisel ilişkiler kurmak ve dağıtım kanallarını oluşturmak üzere ülkeye ziyarette bulunmalarında fayda görülmektedir. Ülkeye yapılacak ziyaretler iş yapılacak firmaların mali durumlarının gözlenmesi açısından da önem taşımaktadır. Ticarete büyük ölçüde nakit ödeme tercih edilmektedir. Dış ticaret işlemlerinde tercih edilen diğer ödeme şekli ise akreditifli ödemedir. Ülkedeki özel bankalar ticari bankacılık sektöründeki toplam mevduatın yalnızca %15'ine sahiptir. Bankacılık sistemi kamu bankalarının egemenliği altındadır. Kredi kartı kullanımı henüz yeterince yaygınlaşmamıştır. Bu nedenle ülkede katalog üzerinden ve elektronik ticaret yolu ile satışlar henüz gelişmemiştir. Doğrudan pazarlama yöntemi olarak yüzyüze satışlar (özellikle güzellik ve sağlık ürünlerinde) kullanılmaktadır. Önümüzdeki yıllarda dağıtım maliyetlerini düşürmeleri nedeni ile katalog ve elektronik ticaret satışlarının artması beklenmektedir.

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Para Kullanımı

Azerbaycan'ın resmi para birimi Azerbaycan Manatı'dır(AZN). Serbest piyasada yaklaşık olarak 1 ABD Doları = 0,80 AZN ve 1 TL=054 AZN'dir. Döviz bankalarda ve çok sayıdaki döviz bürolarında bozdurulabilmektedir. Bankalar genellikle 10:00 – 17:00/18:00 saatleri arasında çalışmaktadır. Otellerde, büyük alışveriş merkezlerinde ve süpermarketlerde uluslar arası kredi kartları ve ABD Doları kullanılabilir. Küçük dükkan ve restoranlarda ise nakitle (AZN) ödeme yapılmaktadır.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Umuma mahsus pasaport vizeye tabi olup; Hususi, Hizmet ve Diplomatik pasaportlar 90 güne kadar vizeden muaftır. Ülkemiz 30 güne kadar vize muafiyeti tanımaktadır.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Resmi tatiller

**Dini bayramlar İslami takvim itibariyle uygulanmaktadır. Azerbaycan'da Ramazan ve Kurban Bayramları için resmi tatil iki gün olarak uygulanmaktadır.*

Resmi Tatil Günleri *

1-2 Ocak	Yılbaşı
20 Ocak	Şehitleri Anma Günü
8 Mart	Uluslararası Kadınlar Bayramı
20-24 Mart	Nevruz Bayramı
9 Mayıs	Faşizme karşı Zafer Günü
28 Mayıs	Cumhuriyet Günü
15 Haziran	Milli Kurtuluş Günü
26 Haziran	Silahlı Kuvvetler Günü
18 Ekim	Bağımsızlık Günü
31 Aralık	Dünya Azerbaycanlıların Dayanışma Günü

Çalışma saatleri Pazartesten Cumaya saat 9:00 ile 18:00 arasındadır. Öğle tatili 13:00-14:00 saatleri arasındadır. Kamu kurumlarının çoğu Cumartesi günleri de öğle saatlerine kadar çalışmaktadır. Mağaza ve lokantalar haftanın yedi günü açıktır. İş çevreleri için öğle yemeği saati 12:00 ile 15:00 arasında değişmektedir. Yöneticilerin çoğunluğu akşam 18:00'den sonra da çalışmaktadır. Azeriler akşam yemeğini erken yemeyi tercih etmektedirler.

Kullanılan Lisan

Azerbaycan'ın devlet dili Azerbaycanca'dır(Azerbaycan Türkçesi). Bununla beraber nüfusun büyük bir bölümü akıcı biçimde Rusça konuşabilmekte, İstanbul Türkçesi, Farsça, Gürcüce ve başka dilleri anlayabilmektedir. Otellerde, barlarda ve şirket ofislerinde İngilizce yaygındır.

Ulaşım

Şehir merkezine yaklaşık 25 km uzaklıktaki Bakü Havaalanı ve şehir merkezi arasında ulaşım taksi ile 5-10\$ arasındadır. Taksimetre kullanımı yok denecek kadar az olup, fiyatlar pazarlık ile belirlenmektedir. Ayrıca, SSCB döneminden kalan metro ve otobüs sistemleri de mevcuttur. Ülke içinde havayolu ile sadece 3 bölgeye gidilebilmektedir. Karayolu taşımacılığı gelişmiştir. Başkent Bakü'den tüm şehirlere ve Tiflis ve Tahran'a otobüs seferleri mevcuttur.

Yerel Saat

Azerbaycan ile Türkiye arasındaki saat farkı +2 saat olup, örneğin Türkiye'de saat akşam 18.00 iken Azerbaycan'da akşam 20.00'dir.

Telefon Kodları

Uluslararası Telefon Kodu
00 994 12 (Sabit) 00 994 50 (Azercell)
00 994 55 (Bakcell) 00 994 70 (Azerfon)

Temsilciliklerimiz

Ahmet ATAKER

Bakü Ticaret Müşaviri

Adres: Turkish Embassy Office
of the Commercial Counsellor
Samed Vurgun Küçesi, 94
BAKU / AZERBAIJAN
Tel: 00 99 412 / 441 39 68
Fax:00 99 412 / 441 39 06
E-posta: baku@ekonomi.gov.tr
Web Sitesi: [Bakü Ticaret Müşavirliği](#)